

7. Глебочев С.Н. Ветеринарно-санитарная оценка качества продуктов убоя крупного рогатого скота при различных стадиях белково-жировой дистрофии: дисс.канд.вет.наук. – Москва.-2009.-121с.

Абжалиева А.Б

ОЦЕНКА КАЧЕСТВА МЯСА КОРОВ ПРИ САЛЬМОНЕЛЛЕЗЕ

В статье приведены данные по изучению органолептических, физико-химических показателей, а также результаты исследования токсичности мяса, полученного от больных сальмонеллезом коров. При этом установлено, что пищевая и биологическая ценность мяса, больных сальмонеллезом животных значительно снижается.

Ключевые слова: крупный рогатый скот, сальмонеллез, ветеринарно-санитарная экспертиза.

Abzhaliyeva A.B.

THE EVALUATION OF CATTLE'S MEAT IN CASE OF SALMONELLOSIS

The article presents data on the organoleptic, physical and chemical parameters, and the results of toxicity studies of meat from infected cows with salmonellosis. It was found that the food and biological value are reduced in the infected meat with salmonellosis.

Keywords: cattle, salmonella, veterinary-sanitary checking.

ӘОЖ 637.1(574)

Алибаева Д.Қ., Смағұлов А.Қ.

Қазақ ұлттық аграрлық университет

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СҮТ ӨНДІРУ МӨЛШЕРІ

Аңдатпа

Бұл мақалада Қазақстан Республикасының соңғы 10 жылдағы сүт өндірісінің нарығы және ірі шаруа қожалықтар.

Кілт сөз: сүт, шаруа қожалық, ірі қара мал.

Кіріспе

Сүт өнеркәсібі - агроөнеркәсіп кешенінің ең негіздерінің бірі болып табылады. Саланың тиімді қалыптасуы халықтың өмір сүру деңгейінің жоғарылауына, сүт өнімімен қамтамасыздандыруына мүмкіндік береді. Дүние жүзі бойынша көп мөлшерде сүт өндіретін елдерге – Индия, АҚШ, Пәкістан, Қытай, Бразилия. Ал сүт өнімдерінің қайта өндеудегі бес жетекші елдер қатарына – АҚШ, Германия, Қытай, Франция, Индия кіреді. Қазақстанда Солтүстік, Оңтүстік Қазақстан, Алматы, Шығыс Қазақстан облыстары жалпы сүт мөлшерін 60%-ын өндіреді [1].

Материалдар мен әдістер

Қазақстанның сүт нарығында сүт өндейтін және сүт өнімдерінің дайындайтын ірілі-ұсақты (тәулігіне 5 тоннадан 50 тоннаға дейін шығарылатын) зауыттар мен цех саны – 250. Қазақстан Республикасы Ауылшаруашылық министрлігінің 2014-2020 жылдарға арналған

бағдарламасы аясында 20 өндірістік тауарлы-сүт фермасын (600-1500 бас) құру, 2000 миниферма (50-200 бас) құру жоспарлап отыр.

1-сурет. Республика бойынша соңғы 10 жылдағы сүттің барлық түрінің мөлшері, мың тонна.

Зерттеу нәтижелері және талдау

1-кестеде Қазақстан Республикасының соңғы 10 жылдағы өндірілген барлық сүттің мөлшері аймақтар бойынша көрсетілген. 2007-2011 жылдар аралығында сүт мөлшері қарқынды көбейген. 2010 жылы 5 381,2 мың тоннаға дейін жеткен. [2]

1-кесте. Республика бойынша әр жыл өндірілген барлық сүт мөлшері, мың тонна

Аймақтар атауы	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Қазақстан Республикасы	4316,7	4556,8	4749,2	4926	5073,2	5198	5303,9	5381,2	5232,5	4851,6	4930,3
Ақмола обл	411,6	434,5	445,1	449,5	452,2	452,7	452,9	453,6	362,4	305,7	329,4
Ақтөбе обл	239,1	253,2	270,3	277,6	288,0	302,0	310,8	318,2	325,2	328,8	301,4
Алматы обл	578,5	591,5	610,9	638,1	652,0	665,8	668,5	668,6	670,2	672,2	674,6
Атырау обл	43,3	46,6	48,5	50,3	52,7	54,9	55,5	55,5	56,6	57,3	57,6
Батыс Қазақстан обл	203,5	210,3	214,0	219,9	228,8	232,5	234,7	237,5	226,7	223,6	224,7
Жамбыл обл	216,7	234,0	244,1	253,0	260,8	266,9	269,2	273,8	279,3	284,1	284,2
Қарағанды обл	247,7	269,2	283,7	299,8	313,8	334,5	354	362,1	352,7	357,9	374,5
Қостанай обл	508,3	538,9	567,9	588,6	609,6	627,6	636,3	641,8	580,6	332,3	341,1

Қызылорда обл	60,3	63,6	64,6	68,3	71,2	74,2	76,4	77,4	79,0	78,3	83,3
Маңғыстау обл	5,5	5,3	5,9	6,1	6,5	6,8	7,1	7,3	7,7	9,1	8,9
Оңтүстік Қазақстан обл	438,2	465,1	495,7	537,6	577,4	608,3	617,7	636,1	662,1	660,7	679,5
Павлодар обл	289,4	324,6	339,3	343,0	343,4	338,6	343,8	347,5	348,4	351,4	351,8
Солтүстік Қазақстан обл	495,7	504,4	512,9	523,4	531,3	547,7	573,3	587	555,1	447,8	458,5
Шығыс Қазақстан обл	563,4	602,9	634,6	661,4	677,1	678,7	697,9	711,1	723,8	740,1	758,2
Астана қаласы	8,1	5,7	4,4	2,4	2,1	2,0	2,2	2,2	1,9	1,8	2,3
Алматы қаласы	7,4	7,0	7,3	7,0	6,3	4,8	3,6	1,5	0,8	0,5	0,3

Қазақстан Республикасында жетекші ірі шаруа қожалықтар - КХ «Камышинское», КХ «Е.Зайтенов», ТОО «Кирова», ПК «Луганск» және ГКП «Песчан асыл тұқымды орталық», ТОО «Енбек», КХ «Украинка», КХ «Багратион-2», ТОО «Камышенка», ТОО «Топар», ТОО «Фрунзенское», ТОО «Баталинское», ТОО «Галицкое», КХ «Вильгельм», КХ «Маяк», КХ «Жана-кала», ТОО «Петерфельд-Агро», ТОО «Средигорненский», ТОО «Победа-Тайынша», ТОО «НурСенАгро».

Шығыс Қазақстанда орналасқан ТОО «Камышенка» шаруашылықта 7000 бас сементал тұқымды ірі қара мал бар. Күніне 35-40 тоннадай сүт алад. Мал бас күнен-күнге көбюде, шамамен күніне 13-15 бас төлденеді.

«Камышинское» шаруа қожалығы Шығыс Қазақстанда орналасқан. Жерлерінің көлемі – 15510 гектар. Ірі қара мал саны 5029 бас құрады, оның ішінде 2000 сиыр. Агрозық-түлік бағдарламасын жүзеге асыру жылдарында 2005-2010 жылы сүттің өндірісі 8,5 мың тонна, ет 688 тонна құрады. Сүт 3643 тоннаға, ет 51 тоннаға өсті. Жыл сайынғы мал өнімдерінің көлемі 30 пайызға өсті. Мал шаруашылық өнімдерінің өсімі малдың өнімділігі арқасында жетті. 2005 жылы шаруашылық бойынша сүттің жалпы көлемі 89,265 центнер құрады. Бір сауынды сиырдан 5251 кг сүт, орта майлығы 3,83 пайыз, белогі 3,0 пайыз құрады. Жалпы қосымша салмақ 7140 центнер, жылына 721 грамм.

КХ «Багратион-2» шаруа қожалығында 4300 бас ірі қара мал бар. Оның 1800 бас етті бағыттағы ірі қара мал болса, 2500 бас сүтті бағыттағы ірі қара мал.

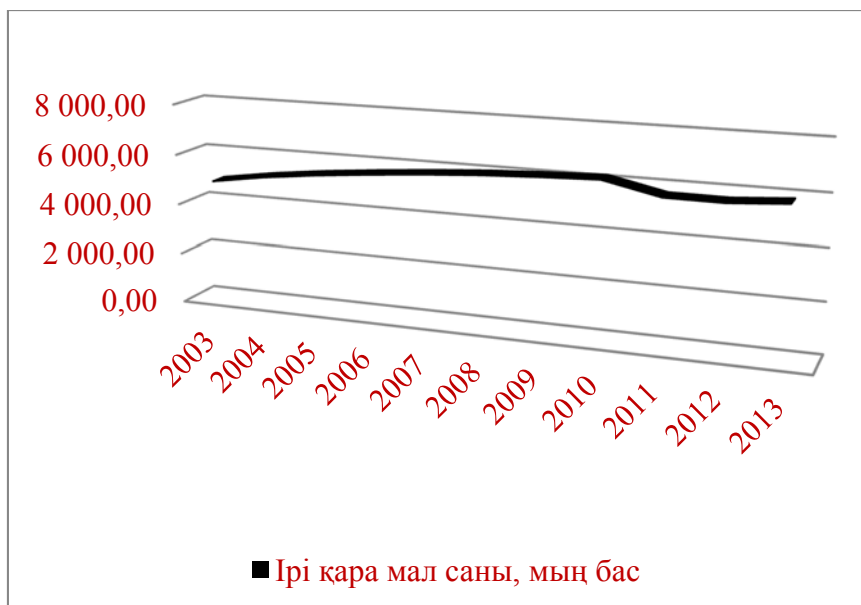
ГКП «Песчан асыл тұқымды орталық» шаруашылық ертістің оң жағалауында орналасқан. Шаруашылықтың негізгі бағыты – малдың сүтті (асыл тұқымды) тұқымдарын өсіру. Жалпы жер алаңы – 13 454 га. Ірі қара малдың асыл тұқымды сементальды түрін шаруашылықта 604 басы, сонымен қатар 263 бас сиыр бар.

2-кесте. Республика бойынша әр жылдағы ірі қара мал саны, мың бас

Аймақтың атауы	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Қазақстан Республикасы	4871,0	5203,9	5457,4	5660,4	5840,9	5991,6	6095,2	6175,3	5702,4	5690,0	5851,2

Ақмола обл	388,6	397,4	394,1	389,3	396,4	402,4	398,9	383,0	308,0	334,8	357,5
Ақтөбе обл	350,9	372,3	397,9	421,2	435,5	447,2	457,7	468,1	471,3	371,0	381,0
Алматы обл	567,0	608,4	667,4	722,2	757,6	788,8	807,2	819,1	828,8	832,4	858,3
Атырау обл	123,1	135,6	144,6	153,5	165,4	172,4	178,2	182,2	183,0	149,2	145,8
Батыс Қазақстан обл	386,0	410,3	416,7	422,9	433,7	438,5	428,6	420,8	379,2	390,4	417,2
Жамбыл обл	244,7	279,8	293,0	307,9	317,2	320,8	326,1	326,6	302,9	300,0	300,1
Қарағанды обл	362,6	381,7	389,7	400,2	406,5	412,9	419,9	422,5	404,1	416,1	443,3
Қостанай обл	448,4	477,9	501,9	516,6	537,0	556,8	563,2	570,7	376,4	394,4	402,5
Қызылорда обл	178,6	199,5	216,2	230,8	240,1	245,4	245,6	247,4	240,7	243,3	248,9
Маңғыстау обл	6,4	7,2	8,8	8,5	9,6	10,3	11,2	12,8	14,9	14,6	14,2
Оңтүстік Қазақстан обл	515,1	560,2	607,8	642,3	676,4	715,9	749,2	833,2	837,6	857,1	838,7
Павлодар обл	306,6	333,6	346,4	346,9	353,3	359,6	369,3	373,6	360,6	364,0	375,0
Солтүстік Қазақстан обл	319,1	324,8	332,0	338,5	344,4	351,7	355,2	356,1	259,7	280,7	297,6
Шығыс Қазақстан обл	661,9	706,0	734,8	754,9	764,1	765,6	782,7	757,3	733,6	740,2	769,2
Астана қаласы	5,6	3,6	1,9	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,0	1,1	1,1
Алматы қаласы	6,4	5,6	4,2	3,4	2,4	2,0	0,9	0,7	0,6	0,7	0,8

2-суреттегі мәліметтері бойынша Республикада 2003 жылы ірі қара саны 4 871 мың басты құрады, ал 2013 жылмен салыстырғанда мал басы 980 мың басқа артқан. 2-кестеге сүйенсек, ірі қара мал саны жағынан бірінші орынды - Алматы облысы алып отыр. 2003 жылы ірі қара мал басы 567,0 мың бас болса, 2013 жылы 858,3 мың басқа жеткен. Соңғы орында – Маңғыстау облысы алып отыр. 2003 жылы ірі қара мал басы 6,4 мың бас болса, 2013 жылы 14,2 мың басқа жеткен [3].

2-сурет. Республика бойынша соңғы 10 жылдағы ірі қара мал саны, мың бас

Қорытынды

Бүгінгі таңда Қазақстанда жалпы түрлі тұқымның 40 мың бас ірі қара сауын малы бар шамамен 85 асыл тұқымды мал шаруашылығы және 15 асыл тұқымды зауыт жұмыс істеп тұр. Асыл тұқымды зауыттардағы бір сиырдың орташа өнімділігі жылына 4 000 кг сүт, асыл тұқымды мал шаруашылықтарында - 2900 кг. Бұл ретте мал шаруашылығы жағынан дамыған елдерден «ҚазАгроҚаржы» импорттайтын малдың өнімділігі 6-12 мың кг шегінде. Қазіргі заман қазақстандық фермаларда басқа елдерден әкелінген голштиндерден орташа есеппен жынына 7 мың кг сүт алынады. Заманауи техникамен жарақталып, роботтардың күшімен жұмыс істейтін сүт фермаларының саны күн санып артып келеді. Қазақстан сүт өндірісін модернизациялау дүниежүзілік процесінің бір бөлшегіне айналуда. Тақауда «ДеЛаваль» компаниясы сүт фермаларында VMS сауыншы-роботтардың жұмыс істей бастағаны жайлы ақпарат таратқан болатын.

Әдебиеттер

1. IFCN (International Farm Comparison Network), Молочная промышленность, 2013г, №3, стр 7.
2. Ауыл шаруашылығы министрлігі департаментінің деректері, 2014.
3. Қазақстан 2014 жылы. Статистикалық жинақ. Редакциясын басқарған Ә.А. Смайылов /Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі – Астана, 2014.

Алибаева Д.К., Смагулов А.К.

МОЛОЧНОЕ ПРОИЗВОДСТВО РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

В этой статье написано о рынке молочной продукции и результатов исследований по основным секторам ведущих крестьянских хозяйств за последние 10 лет в Республике Казахстан.

Ключевые слова: молоко, крестьянское хозяйство, крупный рогатый скот.

Alibayeva D.K., Smagulov A.K.

DAIRY PRODUCTION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

In this article is written about the market of dairy production and the results of scientific work about the studies on the main sectors of peasant farm's leading over the past 10 years in the Republic of Kazakhstan.

Key words: milk, peasant farm, cattle.

УДК 639.2/3 (574)

Альпейсов Ш.А., Федоров Е.В., Койшыбаева С.К., Бадрызлова Н.С.

*Казахский национальный аграрный университет,
Казахский научно-исследовательский институт рыбного хозяйства*

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПРУДОВОГО РЫБОВОДСТВА В КАЗАХСТАНЕ

Аннотация

В статье приведены результаты многолетних исследований ученых - рыбоводов страны по выращиванию карпа и растительноядных рыб в условиях прудовых хозяйств. Выявлены эффективные технологии выращивания рыб для различных регионов Казахстана.

Ключевые слова: карп, белый амур, толстолобик, прудовое хозяйство, рыбная продукция, себестоимость продукции.

Введение

Одним из путей решения проблемы снабжения населения полноценными продуктами питания, богатыми белками, является продукция рыбного хозяйства, в частности, развитие товарного рыбоводства. Казахстан обладает огромным количеством разнообразных экологически чистых водоемов (общая площадь водоемов Казахстана, без учета Каспийского моря, составляет около 5 млн. га.) на которых можно производить экологически чистую рыбную продукцию. Необходимо отметить, что в Республике Казахстан экспорт рыбной продукции среди сельскохозяйственных культур занимает третье место после экспорта зерновых культур (пшеницы и ячменя).

Однако объемы вылова рыбы в водоемах рыбохозяйственного значения имеют свои пределы, ограниченные естественной рыбопродуктивностью водоемов и способностью промысловых видов рыб к воспроизводству. Эти пределы в настоящее время достигнуты, увеличение промысловой нагрузки и других антропогенных факторов на водоемы не приводит к увеличению объемов добываемых рыбных ресурсов. Единственным решением в данном случае является развитие товарного рыбоводства.

При этом производимая рыбная продукция должна быть конкурентоспособна: различного ассортимента, высокого качества, доступная массовому потребителю. Рыбоводные предприятия должны быть способны обеспечить рыбой население в течение круглого года и в необходимых количествах, желателен в живом и охлажденном виде. При этом применяемые технологии товарного рыбоводства должны быть рентабельными, т.е., способными обеспечить окупаемость финансовых средств, вкладываемых на реконструкцию и техническое перевооружение.